

Feiten en cijfers

Het aantal mensen dat Syrië is ontvlucht naar haar buurlanden is nu meer dan 4 miljoen. Dit maakt van het conflict een van 's werelds grootste vluchtelingencrises in bijna 25 jaar. Niet inbegrepen zijn de meer dan 270.000 asielzoekers die een onderkomen hebben gezocht in Europa, evenals de duizenden anderen uit de regio die elders hervestigd zijn.

De toestroom van Syrische vluchtelingen naar Nederland is fors toegenomen. Hun migratie naar Nederland verloopt via illegale, risicovolle vluchtroutes via Turkije en Griekenland, of Noord Afrika en Italië.

In 2014 hebben 11.595 Syriërs een asielaanvraag ingediend in Nederland. In de eerste maanden van 2015 kwamen hier nog 3.604 aanvragen bij (IND, 2015). Syriërs vormen momenteel de grootste groep vluchtelingen in de bezetting van de centrale opvang (het gaat om 9.243 personen, 37% van het totaal, meetmoment juni 2015).

Factsheet

Syrische vluchtelingen

In Syrië is sinds maart 2011 een burgeroorlog gaande. Geïnspireerd door opstanden op andere plaatsen in de Arabische wereld ontstonden massaal betogingen tegen het regime van president Assad. De strijdende partijen zijn het leger van Assad, gesteund door het Libanese (sjiitische) Hezbollah en verschillende pro-overheid militias, en diverse oppositiegroepen. Ondertussen streven verschillende groepen naar de stichting van een islamitisch kalifaat in de regio, waaronder de aan Al-Qaida gelieerde groepering Islamitische Staat (IS) (Home Office, 2014).

Van AZC naar de gemeente...

Syrische vluchtelingen krijgen op humanitaire gronden vrij snel een verblijfsvergunning en moeten vanuit het Azielzoekerscentrum een plaats in de gemeente toegewezen krijgen. In het AZC vindt een standaard medische screening plaats. Van hervestigde vluchtelingen is vaak medische informatie beschikbaar via IOM of UNHCR. De gezondheid van vluchtelingen wordt sterk beïnvloed door de leefomstandigheden in het AZC, de beperkte mogelijkheden voor participatie (school, werk, sport, etc.) en de beperkte financiële middelen (Goosen, 2014). Kinderen krijgen in de centra een intake van de Jeugdgezondheidszorg, soms gevolgd door consulten bijvoorbeeld over opvoedingsadviezen. Doordat sommige gezinnen kort in de centra verblijven en omdat kinderen en gezinnen ook via gezinshereniging komen is het noodzakelijk dat bij aankomst in de gemeenten de Jeugdgezondheidszorg snel (opnieuw) opgestart wordt.

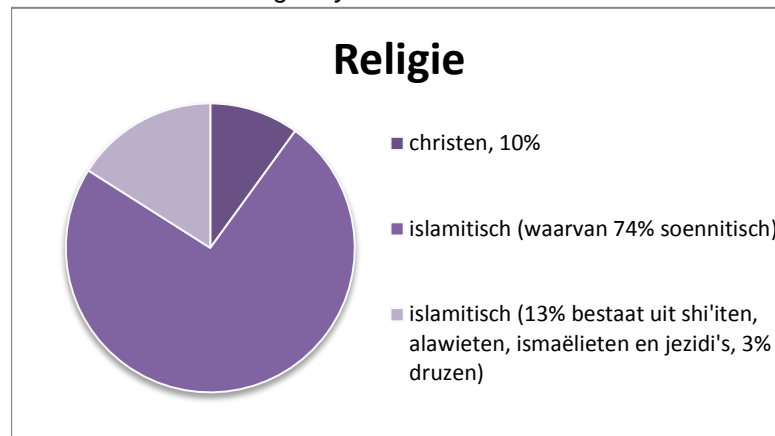
Veel gemeenten kampen met huisvestingsproblemen door de forse toename in taakstelling. In 2015 moeten gemeenten naar schatting zo'n 30.000 vluchtelingen huisvesten (Aedes, 2015). Zorggebruik neemt bij vluchtelingen in het algemeen toe wanneer zij in een gemeente komen wonen en directe toegang hebben tot de reguliere zorg (huisarts) (Lamkaddem et al., 2013). Zij maken echter weinig gebruik van voorzieningen als ziekenhuis, specialisten, thuiszorg en tandarts (Nusselder, 2012). Deels ligt dit aan het feit dat de eerstelijns hulpverlener moeilijk een diagnose kan stellen en dus niet kan verwijzen. Deels komt het omdat verwijzingen uiteindelijk niet tot stand komen (Nusselder, 2012).

Syrische vluchtelingen

Bevolkingssamenstelling

De grootste etnische groep in Syrië is Arabisch. Het merendeel van de Arabieren is islamitisch (zij zijn soennieten, sjiieten, alevieten, druzen of ismaëlieten). De grootste etnische minderheidsgroep in Syrië is de Koerden die in het noordwesten leven. De meeste Koerden zijn islamitische soennieten. Daarnaast zijn er ook jezidis, zij hangen een Koerdische volksreligie aan met elementen uit verschillende religies. Een klein aantal Koerden is christen of aleviet (CIA World Factbook, 2015). Een andere etnische minderheidsgroep is de Assyriërs, ook wel Syrisch-orthodoxen. Zij zijn christen en spreken Aramees, in deze taal noemen ze zichzelf Suryoye (Den Biesen, 2010). Een groot aantal Palestijnse vluchtelingen was gehuisvest in Syrische vluchtelingenkampen. Zij hebben niet de Syrische nationaliteit en komen nu veelal als stateloze vluchteling de asielprocedure in.

Tabel 1. Overzicht religie Syrië. BRON: CIA World Factbook.

Onderwijs

Sinds 1981 geldt in Syrië leerplicht tot 15 jaar. Vanaf 6 jaar tot 12 jaar gaan kinderen naar de basisschool. Van 12 tot 15 jaar naar een *middle school*. Vóór de start van het conflict in maart 2011 ging 97% van de Syrische kinderen van basisschoolleeftijd naar school. De middelbare school kent een eerste basisjaar, waarna kan worden gekozen voor een alfa of bèta stroming. 67% van de Syrische jeugd ging voor het conflict naar de middelbare school (UNICEF, 2013). Vervolgonderwijs was mogelijk aan publieke en private universiteiten en andere *higher education institutes* (UNESCO, 2011). Hoewel de meesten relatief hoog zijn opgeleid geldt dat niet voor de gehele bevolking. Daarbij worden Syrische diploma's over het algemeen laag gewaardeerd binnen het Nederlandse onderwijssysteem.

Sinds het begin van het conflict is het Syrische onderwijssysteem uit elkaar gevallen. Bijna de helft van de kinderen heeft de laatste jaren geen of onvoldoende onderwijs gehad, bijvoorbeeld omdat er een tekort was aan leraren, ruimte, materialen en sanitair (UNICEF, 2013). Ook kinderen die eerder in omliggende landen zijn opgevangen kunnen te maken hebben gehad met slecht of helemaal geen onderwijs.

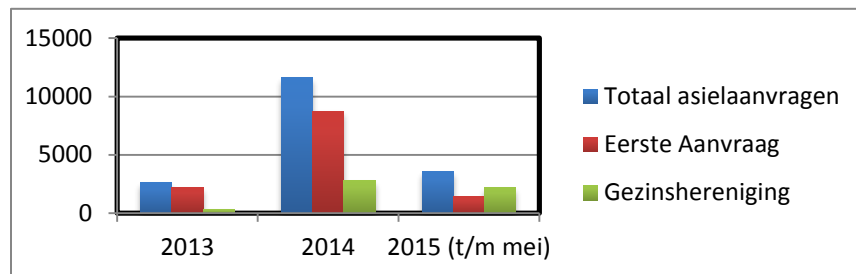
Syrische vluchtelingen

Wie zijn er betrokken?

Syrische vluchtelingen worden in Nederland in eerste instantie opgevangen door het COA. Wanneer ze (direct) in een gemeente worden geplaatst is de gemeente belast met ontvangst, huisvesting en begeleiding. Sinds 2013 ligt de inburgering in de handen van de vluchtelingen zelf. Volgens de WMO/Wpg is de gemeente verantwoordelijk voor begeleiding van zieke en kwetsbare inwoners (Bloemen & Vloeberghs, 2012). In veel gemeenten spelen vrijwilligers van VluchtelingenWerk daarbij een ondersteunende rol. Afstemming met en samenwerking tussen huisartsen en andere zorgverleners is van groot belang. Dat geldt ook voor het COA, VluchtelingenWerk, Centra voor Jeugd en Gezin, sociale wijkteams, ROC's en andere scholen, evenals de Dienst Werk en Inkomen. Deze ketenpartners dienen gemakkelijk in contact met zorgverleners te kunnen komen. Omdat onbekendheid met professionele hulp en negatieve verwachtingen de toegang tot zorg kunnen belemmeren is het wenselijk dat zij een duidelijk beeld hebben van het lokale zorgaanbod voor vluchtelingen. Ook vluchtelingenorganisaties kunnen helpen bij het opzetten van verschillende activiteiten voor de vluchtelingen gericht op ondersteuning en gezondheidsbevordering.

Syriërs wonen verspreid door het land en zijn (nog) nauwelijks georganiseerd in zelforganisaties. Een uitzondering is het Syrisch Comité. Deze houdt demonstraties, debatten, culturele manifestaties en benefietbijeenkomsten om het conflict in Syrië en de gevolgen ervan onder de aandacht te houden van het brede publiek. Daarnaast organiseren zij o.a. humanitaire steun aan Syrië.

Vanuit de migratiestroom uit de jaren '80 wonen ongeveer 10.000 Syrisch-Orthodoxen in Nederland, waarvan de meeste in Twente, maar ook een deel in Amsterdam. Twente heeft zes Syrisch-Orthodoxe parochies en Amsterdam telt er twee. Zie voor meer informatie: <http://moedergodskerk.nl/> (Amsterdam)

Syrische asielaanvragen in Nederland (cijfers IND)

	Totaal asielaanvragen	Eerste aanvraag	Gezinshereniging	AMA's
2013	2.621	2.232	356	23
2014	11.595	8.748	2.806	156
2015 (t/m mei)	3.604	1.389	2.192	47

*Staatloze vluchtelingen niet meegenomen

BRON: Vluchtelingenwerk Nederland, CIA world factbook

Overzicht van gebruikte bronnen: www.pharos.nl/bronnen

Juli 2015

